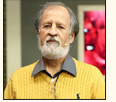

یادداشت روز

جشنواره باید حرفه‌ای و علمی باشد

محمدتقی فهیم
منتقد سینما

برای ما منتقدین جشنواره‌ها با فیلم‌ها مفهوم پیدا می‌کند. یعنی جشنواره‌ای از نظر ما جشنواره خوبی محسوب می‌شود که فیلم‌های با کیفیت در آن حضور داشته باشند و اگر فیلم‌های جشنواره کیفیت خوبی نداشته باشد، حتی اگر جشنواره منظم‌ترین و شیک‌ترین باشد، برای ما جذاب نخواهد بود. گرچه ممکن است تفریح، سرگرمی و حاشیه‌های جشنواره برای برخی از مخاطبین مهم باشد، اما برای ما، بطن جشنواره، یعنی محتوا و آثار آن مهم است و کیفیت فیلم‌ها ما را تحت تأثیر قرار می‌دهد و حالمان را خوب می‌کند، علاوه بر این، تأثیر گذاری و جریان سازی فیلم‌ها در راستای فرهنگ و هنر کشور نیز حائز اهمیت است.

بنابراین، اگر بخواهیم قضایای دربارہ جشنواره امسال یا هر سال یا سال‌های گذشته بکنیم، مبتنی بر ویژگی‌های آثار و کیفیت آن‌ها است. امسال جشنواره در عرض بسیار بزرگ شده است، نه در طول و به عبارت دیگر آثار زیادی در جشنواره حضور دارند، اما آن سنتی که جشنواره از نظر تعداد آثار در تلاش بود تا تثبیت کند، شکسته شد در همه جشنواره‌های دنیا تعداد آثار شرکت کننده مشخص است. در سال‌های گذشته، ما دربارہ این موضوع که نباید بخش مسابقه جشنواره فراخ و بدون مرز باشد، صحبت می‌کردیم. اما امسال به دلایلی، شاید برای رسیدن به شعار وفاق، آثار زیادی به بخش مسابقه وارد شد، به شکلی که امسال ما با حدود ۴۰ فیلم در بخش مسابقه مواجه هستیم و این آسیب‌زا است. چرا که وقتی ما با ۵۰ درصد فیلم‌های تولید داخل روبرو هستیم، بخش مسابقه از نظر کیفیت دچار افت می‌شود، اگر کمیت را به حدی افزایش دهیم که کیفیت را تحت الشعاع قرار دهد، جشنواره قوی و قابل تائید نخواهد بود و فیلم‌هایی که حتی کیفیت خوبی ندارند، وارد بخش مسابقه شده‌اند. به عنوان مثال، فیلم‌هایی که ویدیویی بودند، که بدون تردید در این بخش نمی‌بایست حضور می‌داشتند.

در واقع، وقتی از منظر کلی به جشنواره نگاه می‌کنیم، می‌بینیم که سطح آن پایین آمده است. ممکن است برخی جنبه‌ها مانند نظم و روابط عمومی جشنواره خوب باشد، اما این‌ها به تنهایی نمی‌توانند باعث قوت جشنواره شوند. آنچه که مهم است، بخش مسابقه با آثار با کیفیت است.

در نهایت، باید بگوییم که امسال کیفیت فیلم‌های جشنواره افت پیدا کرده و از نظر مدیریت نیز نیازمند تغییرات ساختاری است. این جشنواره باید در آینده خود را از آزمون و خطا رها کند و تصمیمات بلند مدت و مشخص تری اتخاذ کند. این جشنواره باید در حوزه مدیریت و ساختار به طور جدی بررسی و اصلاحات لازم را انجام دهد. ساختار این جشنواره باید حرفه‌ای و علمی باشد، به طوری که بتواند در آینده سازمان مستقلی برای آن ایجاد و برنامه‌های بلند مدتی برای آن تدوین کند.

یادداشتی درباره فیلم لولی ساخته رضا فرهمند

سرگشتگی انسان در مواجهه با خود

نیست و تنها به پردازش مصداق‌هایی می‌پردازد که دست‌آویز عادت انسان شده است.

«لولی»، روایت رخ به رخ انگاره‌های اجتماعی و انعکاس آنها در زندگی انسان‌هاست. در این فیلم از بدعت‌هایی چون تنوع اقلیمی، زن راهنما، کلمات پراکنده استفاده شده است که هر کدام می‌توانند ضمن آشنایی‌زدایی از جاعات بینامتنی ویژه‌ای را از داستان حضرت موسی و هارون و... بیان کنند. با این تفسیر که هارون در این فیلم یک زن است و وظیفه دارد تا لسان موسی را گشاده کند و به بهانه همین تمرین لکت کانالی از کلمات در مضمون فیلم گنجانده شده است. کلماتی بی‌ربط و رها که توسط صفورا مشق می‌شود تا تمرینی برای آزدسازی از بند لکت زبانی موسی باشد.

در مولفه‌های تصویری کارگردان اثر با به کارگیری قاب بندی‌های ایجازی و پرداخت به جزئیاتی که در خدمت اثر است نهایت تلاش خود را کرده است اما گاهی در برخی از صحنه‌ها و اکت‌های بازیگران چنان بزرگ‌نمایی خاصی وجود دارد که با کنش دراماتیک اثر پیوند کمی دارد و به همین دلیل رویکردی ادا اطوار گونه در طراحی میزانشن‌ها دیده می‌شود. این تنها نکته ایست در اثر که ممکن است از دیدگاه منظر سینمای هنری دل‌زنده باشد. فیلم در به کارگیری سایر مولفه‌های هنری عمدتاً درست عمل کرده است، مانند شکست زمانی خط روایی، محو کردن خیال و واقعیت، عدم روابط علی و معلولی میان صحنه‌ها و نمایش موقعیت‌های پراکنده‌ای که ممکن است گاهی در دل داستان باشند و گاهی حول محور موضوعی که مد نظر کارگردان است.

«لولی» یک اثر ضد روایی است و جهان داستانی که در ذهن کارگردان است به دلیل مواجهه لایه‌ای کارگردان با مضمون مورد بحث بسیار مخفی مانده است و در نمایش آنقدر این لایه‌ها در استعاره و نماد پردازش خلاصه شده‌اند که فهم آن برای مخاطب ثقیل است.

اولین مولفه برای شناخت و رمزگشایی از یک اثر سینمایی نام فیلم است. «لولی» نام فیلم رضا فرهمند است و به معنای انسان سرگشته است. فیلم روایت تعدادی افراد سرگشته است که بنا به مصالحی مشترک در مکان مشخصی که امامزاده‌ای بی‌نام و نشان است دور هم جمع شده‌اند.

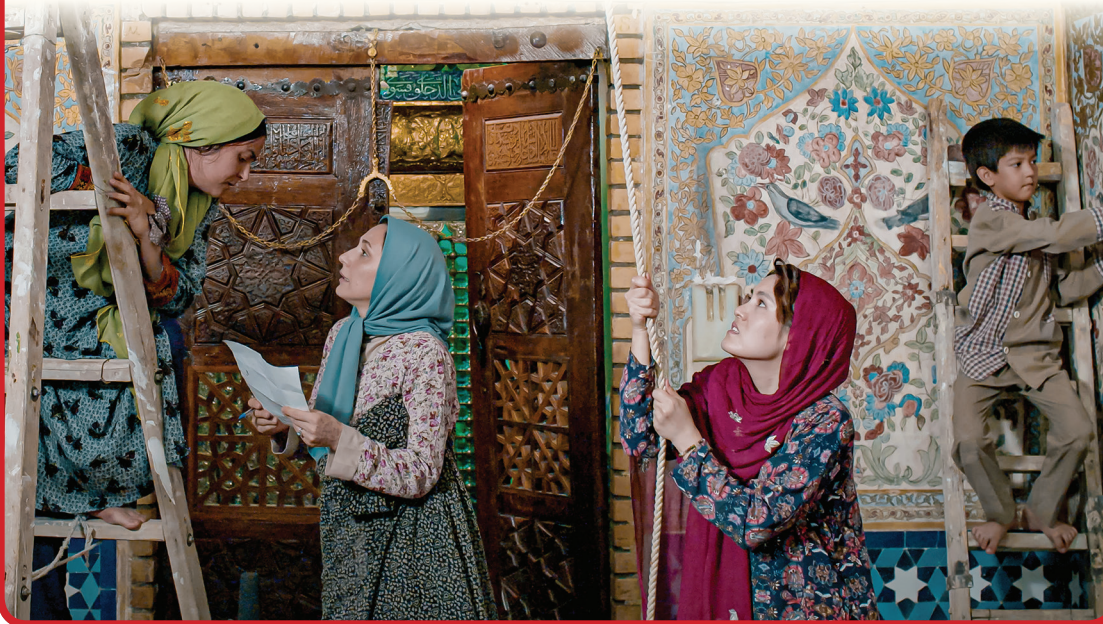
خط اصلی روایت داستان طلبه‌ای به نام موسی است که برای امتحان سخنرانی خود قصد دارد بر لکت زبان خویش فائق آید در این خط روایی همسر موسی، صفورا نمادی از زن آگاهی دهنده است که به موسی کلمه یاد می‌دهد. در سوی دیگر این امامزاده دختری است که در انتظار نامزدش است و زنی که شوهرش را گم کرده و همه این جمع امید دارند که خسرو ناجی آنها باشد، خسرویی که در زیر زمین امامزاده است و گویا کاری از دستش بر نمی‌آید.

به همین شکل کارگردان بازوان خرده روایتی خود را در خط روایی متنسی و مضمونی در لایه‌های زیرین ادامه می‌دهد و تلاش دارد حرف‌های ناگفتنی خود را به صورت استعاره و نمادین بازتاب دهد. اولین دیواری که در این اثر فرو می‌ریزد مرزهای دست و پاگیر انسانی است و فیلم با شکست زبانی و مولفه چند زبانی بزرگترین مرز و خط‌کشی تعاملات انسانی را محو می‌کند، تا انسان را عریان‌تر با ضعف انگاره‌هایش که بر جسیبی است از مناسبات برساخته اجتماعی به تصویر بکشد و به این شکل جهان داستان ذهنی کارگردان رضا فرهمند در یک خط روایی پراکنده بدون ساختار علمی معلولی طرح می‌شود.

کارگردان «لولی» چنان برای بیان ذهنیت خود به شکل‌های فرمی پناه آورده که اگر مخاطبی به دنبال اثری قصه‌گو باشد هیچ چیز دستش را نخواهد گرفت. رویکرد مواجهه با این مدل از سینما تماشا و تأثیر است چرا که این سینما به دنبال جانمایی هیچ ایدئولوژی خاصی

سمیه خاتونی

نقد فیلم

جدول امتیاز دهی منتقدان به فیلم‌های روز چهارم بخش مسابقه جشنواره بین المللی فیلم فجر

منتقدین	نام فیلم	لولی	ژولیت و شاه	شمالی از جنوب غربی	چشم بادومی	اشک هور	دست تنها	خاتی	زیبا صدایم کن
	حسین گیتی	***	***	**	-	**	***	***	-
	فاطمه فریدن	-	**	**	*	-	-	*	**
	حسن لطفی	**	***	*	***	***	*	**	***
	پیمان شوقی	***	-	-	**	***	-	-	***
	محسن سلیمانی فاخر	-	-	**	**	-	-	*	**
	نغمه خدا بخش	-	-	-	*	-	-	-	**
	ذبیح اله رحمانی	**	**	*	**	**	*	**	***
	مازیار معاونی	**	***	**	*	-	**	*	***
	وحید فرازان	**	***	*	**	-	***	**	***
	محمد شریعت پناه	**	***	*	***	**	**	*	***
	رضا حسینی	-	-	*	**	-	-	*	***
	ایمان عظیمی	*	*	*	*	***	*	*	*

عالی ****

خیلی خوب ***

خوب **

متوسط *

بد *